

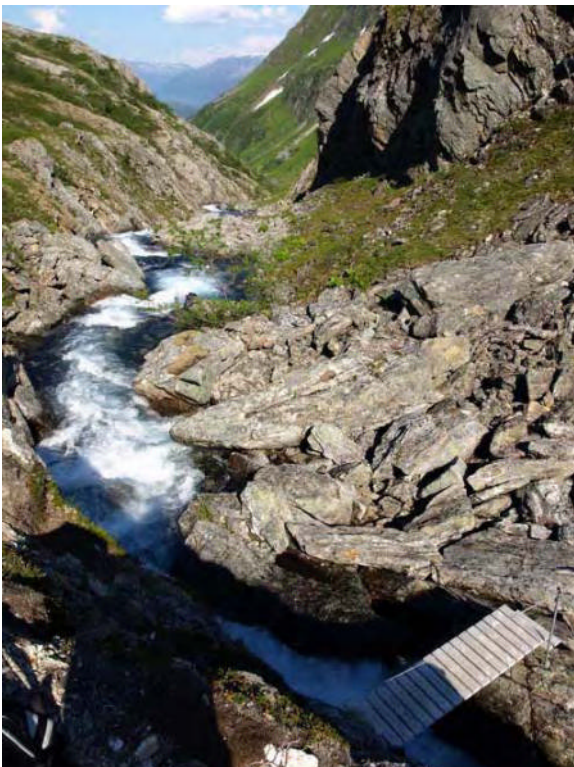
FYLKESRÅDSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
128/11	Fylkesrådet	28.06.2011

Høring - søknad om bygging av Tverrelva kraftverk - Sortland og Kvæfjord kommuner**Sammendrag**

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring søknad fra Vesterålskraft Vind AS om tillatelse til å bygge Tverrelva kraftverk i Sortland og Kvæfjord kommune. Søknaden skal behandles etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8. I søknaden legges det opp til en regulering og inntak i Tverrelvatnet som i sin helhet ligger i Sortland kommune. Vesentlige deler av nedbørsfeltet er derfor i Nordland. Høringsfrist var satt til 31.05.2011, men det er avklart med NVE at Nordland fylkeskommune avgir sin høringsuttalelse etter politisk behandling i fylkesrådsmøtet 28.06.2011.

I konsesjonssøknaden foreligger det fire utbyggingsalternativ. Alternativ 1 og 2 planlegges med reguleringsdam i Sortland kommune godt synlig fra en viktig og mye brukt tursti som krysser Tverrelva ved Tverrelvatnets utløp. Alternativ 3 og 4 planlegges med en 3-4 meter høy inntaksdam på grensa til Kvæfjord kommune. Inntaksdammen i alternativ 3 og 4 blir ikke synlig fra turstien.

Fylkesråden fraråder at det blir gitt konsesjon til Tverrelva kraftverk for bygging etter alternativ 1 og 2.

Forutsatt at inntaksdammen i alternativ 3 eller 4 ivaretar hensynet til friluftsjinteressene, herunder at inntaksdam ikke blir synlig fra tursti, vil fylkesråden anbefale at det gis konsesjon for bygging etter et av disse to alternativene.

Figur 1 For to av alternativene planlegges inntaksdammen godt synlig fra gangbrua, for de to andre alternativene planlegges inntaksdammen lenger nede i kløfta og ikke synlig fra gangbrua (foto hentet fra konsesjonssøknad).

Bakgrunn

Tverrelva kraftverk vil ligge i Kvæfjord kommune, Troms fylke, ca. 15 km sørøst for Sortland sentrum og om lag 3 km fra Langvassbukta. Inntaket vil imidlertid ligge i Sortland kommune, og det søkes om regulering med en meter av Tverrelvvatnet som i sin helhet ligger i Sortland kommune. Nordland fylkeskommune vil vurdere søknaden ut i fra tiltakets forventede konsekvenser for arealene som berøres i Sortland kommune. Arealene som berøres i Sortland kommune er Tverrelvvatnet og Tverrelva ca 100 m ned til fylkesgrensa.

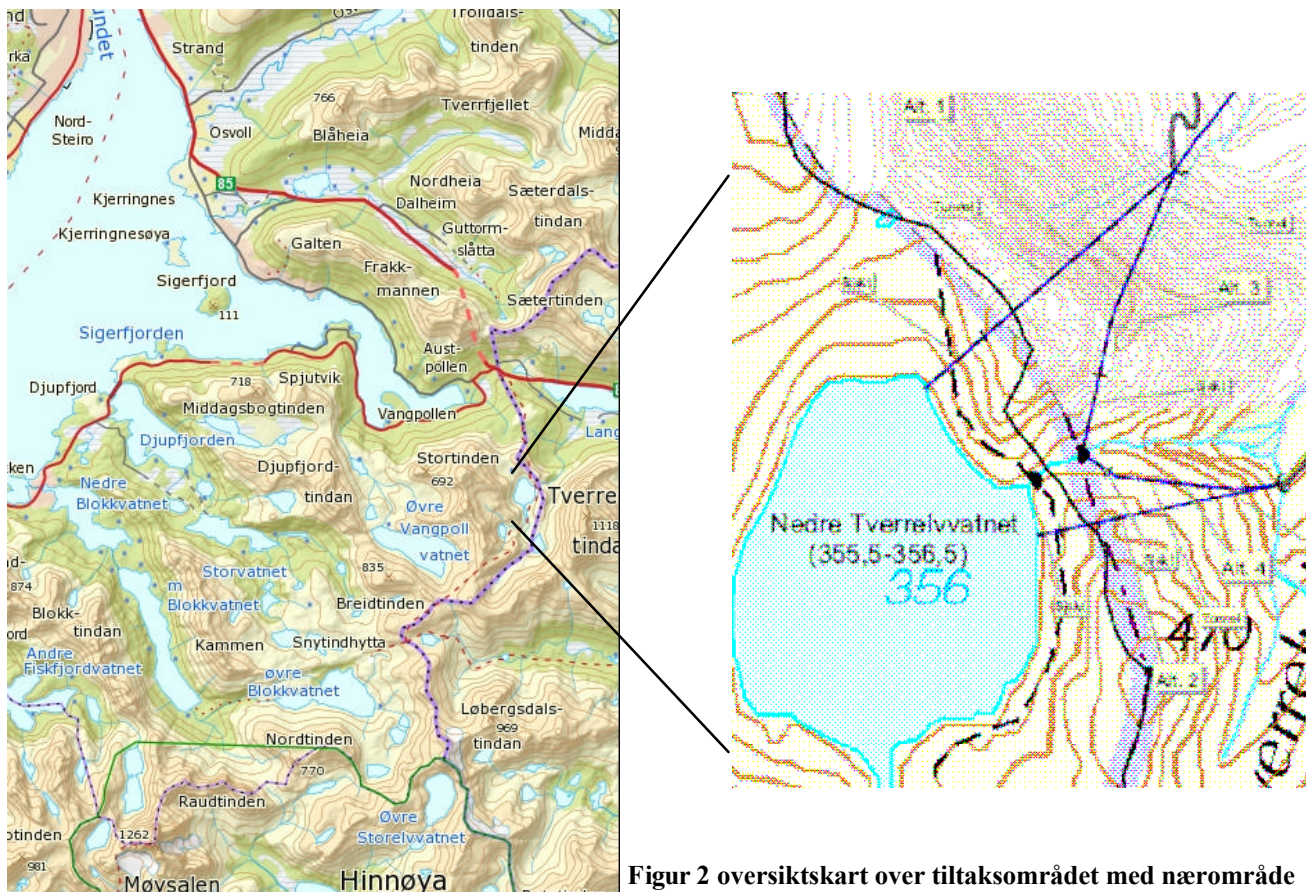
Problemstilling

Utbygger søker om å utnytte et nedbørfelt på 5,9 km². Utbygger foreslår en minstevannføring på 40 l/s for hele året. Kraftverket vil bli tilkopleet en 22 kV linje med en 1000 m lang jord/sjøkabel. Byggekostnad estimeres til 35,4 millioner kr, som tilsvarer utbyggingspris på 4,0 kr/kWh.

Alt. 1: Det planlegges en 1 m høy reguleringsdam ved utløpet av nedre Tverrelvvatnet på kote 356. Nedre Tverrelvvatnet vil bli regulert mellom kote 355,5 og 356,5. Det lages en inntakskonstruksjon vel 240 m nordvest for utløpet. Reguleringen tilsvarer en tilnærmet naturlig vannstandsvariasjon i vannet. Tiltaket vil berøre en strekning på ca. 2280 m av Tverrelva fra nedre Tverrelvvatnet på kote 356 og til utløpet fra kraftstasjonen på kote 51,4. Den øverste strekningen legges i tunnel og sjakt. Installert effekt er forutsatt å bli 3,0 MW og beregnet årlig middelproduksjon 8,9 GWh.

Alt. 2: Foruten at rørgata planlegges nedgravd i grøft fra et inntak sør for utløpet av nedre Tverrelvvatnet, vil dette alternativet få samme konsekvenser for arealene i Nordland som alt. 1.

Alt. 3 og 4: Det er planlagt en inntaksdam med høyde 2 til 4 m like nedstrøms fylkesgrensa i Tverrelva. Denne vil bli liggende på kote 345-350. Tiltaket vil berøre en strekning på 2190 m. Installert effekt er forutsatt å bli 2,9 MW og beregnet årlig middelproduksjon 8,6 GWh.

Figur 2 oversiktskart over tiltaksområdet med nærområde

Positive virkninger av tiltaket

I anleggsfasen kan det bli noe sysselsetting for lokale handverkere og entreprenører, og det offentlige vil få skatteinntekter. Det er knyttet usikkerhet til i hvilken grad småkraftutbygging bidrar til lokal vekst.

Kraftverket estimeres å produsere mellom 8,6 og 8,9 GWh årlig, hvorav 3,3 GWh vinterproduksjon og 5,6 GWh sommerproduksjon. Det forventes imidlertid en meget begrenset produksjon fra desember til mai hvor det er størst behov for strøm.

Det er konsesjonsøkt utbygging av vindmøller på Ånstadblåheia og Lafjellet. En eventuell full utbygging (ca. 12 møller) her vil gi en årsproduksjon på 100-150 GWh. Vindkraftanlegget på Ånstadblåheia er nå under planlegging, og melding om tiltaket er mottatt. Dette vil i så fall gjøre utbyggingen av Tverrelva ubetydelig for kraftbehovet i området.

Landskap og friluftsliv

Det går en mye brukt tursti helt inntil Tverrelvvatnet som krysser Tverrelva ved utløpet fra vannet. Utbygging av alt. 1 og 2, med inntak i selve vatnet, vil være synlig fra stien. Alt. 3 og 4, med inntak i elva ca 100 m nedenfor vatnet vil ikke være synlig fra stien, i følge utbygger. For friluftsliv og landskapsopplevelsen langs stien er også lyden av elva viktig. Dette vil bare bli ivaretatt ved utbyggingsalternativ 3. og 4.

Bortsett fra stien, preges området i følge utbygger av lite ferdsel, og lite tyder på at det er spesielt mye brukt som turområde. Det er ingen øvrige stier i området.

Biologisk mangfold

I kløfta nedenfor Tverrelvvatnet finnes grannsildre og isssoleie som er karakterisert som *nær truet*.

Inngrepsfrie områder i Norge (INON)

Tiltaket vil redusere INON med ca 4 km² i Sortland kommune.

Reindrift

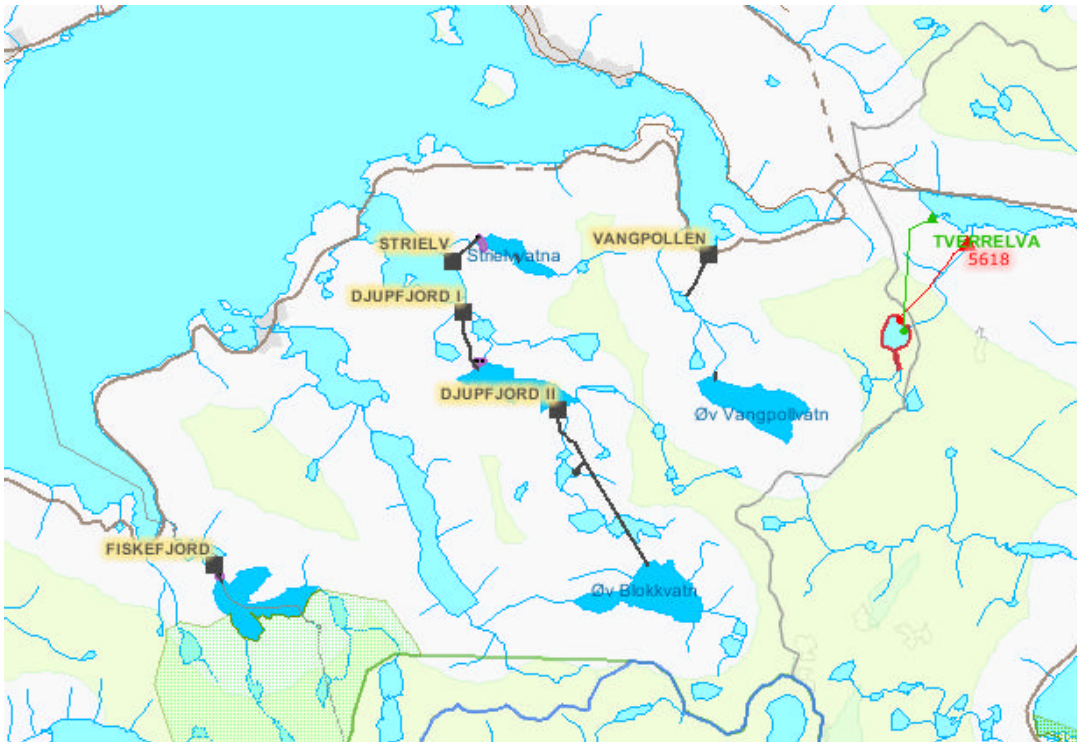
Det er en flyttlei for rein i området som vil bli berørt av utbyggingen. Reinbeitedistriktet har varslet at det ønskes befaringsav området.

Kulturminner

Tiltaket berører ikke kjente, verneverdige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for og potensialet for påvisning av nye, hittil ukjente, synes å være lavt. Hvis NVE skulle gi konsesjon for utbygging, vil det påligge utbygger en aktsomhets- og meldeplikt dersom det under arbeidet i terrenget skulle oppdages fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd.

Sumvirkninger

I seg selv kan utbygging av et småkraftverk ha begrenset med negative konsekvenser. Men samlet kan flere utbygginger i samme område få store negative konsekvenser for landskap, naturmangfold, friluftsliv og/eller reindrift. Det er flere utbygde kraftverk vest for Tverrelva. Like sør for kraftverkene ligger Møysalen nasjonalpark. Det antas at dette aktuelle kraftverket ikke vil påvirke denne negativt. Selv om kraftverkene ligger utenfor nasjonalparken, kan sumvirkninger av flere kraftverk i området kunne ha en negativ virkning på nasjonalparken, jfr. fig 3.

Figur 3 Tidligere utbygde kraftverk i nærområdet til Tverrelva (markert med svart – hentet fra NVE)

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak

Alternativ 3. og 4. kan sees på som et avbøtende tiltak for å redusere negative konsekvenser for landskapsopplevelse fra tursti som krysser Tverrelva ved Tverrelvatnets utløp. Utbygger foreslår minstevannføring tilsvarende 40 l/s hele året.

Andre innstansers uttalelse

Sortland kommune

Sortland kommune ber om at det gjøres nærmere undersøkelser i forbindelse med rovfugler i planområdet/influensområdet for kraftverkutbyggingen, samt at det gjøres beregninger av sumvirkninger av alle kraftverksutbyggingene mellom Sigerfjord og Fiskfjord.

Dersom det ikke fremkommer vektige opplysninger i forhold til rovfugl og sumvirkninger i området ved videre utredning kan Sortland kommune anbefale utbygging av Tverrelvassdraget etter alternativ 3 eller 4. Dette forutsetter ingen inngrep i Tverrelvatnet, og området vil fremstå som fritt for inngrep når man følger Vesterålen turlag sin merkede sti i området.

Det må sikres at Tverrelva alltid har minimum minstevannføring. Dette gjelder også mellom kraftstasjonen og Langvannet.

Kvæfjord kommune

Ut fra Kvæfjord kommunes vurdering er det fortsatt noen uavklarte forhold i forbindelse med hensynet til gyte- og oppvekstforholdene for anadrom laksefisk i Tverrelva som må avklares før konsesjon gis. Utover dette vil en utbygging av Tverrelva Kraftverk bare i liten grad berøre andre interesser. Etter anleggsperioden er over, vil en god del av berørte arealer gradvis gå tilbake til naturlig vegetasjon.

Reindriftsforvaltningen

Søknaden har vært forelagt Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt, som uttaler at de vil ha en befaring i området som skal bygges. (...)Reindriftsagronomen viser til reinbeitedistriktets uttalelse og går imot søknad om bygging av Tverrelva kraftverk inntil det blir tatt en befaring av området.

Reindriftsagronomen vil bemerke at det går en flytt/drivelei for rein i området som vil bli berørt av utbyggingen og at denne er beskyttet av lov om reindrift § 22.

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Nordland vil uttale seg ikke til saken de største inngrepene og kraftverket er planlagt i Troms.

Vurderinger

Av positive konsekvenser ser fylkesråden at Tverrelva kraftverk kan bidra med fornybar energi og noe innteksbringende aktivitet i området. Kraftverket vil imidlertid produsere begrenset med strøm i den perioden av året hvor det er størst behov for energi. I tillegg er det knyttet stor usikkerhet til hvor mye små kraftverk bidrar til lokal vekst.

Fylkesråden er opptatt av at Nordland bidrar til å ta vare på det stadig minkende arealet av inngrepsfri natur som finnes i Norge. Denne utbyggingen vil ikke redusere INON arealer i vesentlig grad (4 km²) Tverrelva kraftverk vil likevel ikke redusere villmarksprege områder eller INON fra fjord til fjell som det er viktigst å verne om.

Tiltaket vil gi negative konsekvenser for landskapsopplevelsen og friluftsliv i den delen av tiltaksområdet som ligger i Sortland kommune ved utbygging av alternativ 1 eller 2. Ved utbygging av alternativ 3 eller 4, vil derimot konsekvensene for den delen av tiltaket som ligger i Nordland være minimale.

Fylkesråden forventer at en eventuell utbygging foregår i samarbeid med reindriftsnæringen slik at anleggsperioden blir lagt til en tid på året hvor det er minst mulig til sjenanse for rein. Avbøtende tiltak må bli gjennomført slik at ikke inngrepet skaper hindringer for reinens trekkruer.

Fylkesråden er også opptatt av å sikre vannkvaliteten i Nordland og viser til vilkår i Vannforskriftens § 12 andre ledd b der det heter at: *samfunnsnyttene av de nye inngrepene eller aktivitetene skal være større enn tapet av miljøkvalitet.*

Fylkesråden vil med bakgrunn i dette fraråde at det blir gitt konsesjon til alternativ 1 og 2. Med vilkår om at inntaksdammen i alternativ 3 eller 4 ikke blir synlig fra tursti, ser fylkesråden at det kan anbefales at det gis konsesjon for utbygging i henhold til et av disse alternativene.

Konsekvenser

Tiltaket har ingen konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Vedtakskompetanse

I henhold til delegasjonsreglementets kapittel 3.23, vedtatt i FT sak 49/10, er myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon og fremme innsigelse til vannkraftverk på inntil 10 MW delegert til fylkesrådet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet anbefaler at det gis konsesjon for utbygging etter alternativ 3 eller 4, og forutsetter at inntaksdammen ikke blir synlig fra tursti og at det legges opp til en nødvendig minstevannsføring.
2. Fylkesrådet fraråder NVE å gi konsesjon til Tverrelva kraftverk for bygging i henhold til alternativ 1 og 2.
3. Hvis det gis konsesjon for utbygging, bør følgende taes inn i konsesjonsvilkårene:
  - a. Utbygger må samarbeide med reindriftsnæringen for å redusere eventuelle negative konsekvenser for reindrift i området.
  - b. Det må påses at vilkår i vannforskriftens § 12a følges: *alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand.*
  - c. Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.

Bodø den 16.06.2011
Marit Tennfjord
fylkesråd for kultur og miljø
sign

28.06.2011 Fylkesrådet
FRÅD-128/11
Vedtak
Innstillingen vedtatt.